

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra DEN VÆGELSINDEDE

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komedier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komedier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 153. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb03val-shoot-idm140583364644240/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

NOTER

Den Vægelsindede

Noter

- S. 93. *Opvartere, Tilbedere*. – *stridige Humeurs*, modsatte Sind.
 S. 94. *vellystige, overdaadige*. – *indstogten*, tilbagestrukken.
 S. 96. *Artighed, fine Manerer*.
 S. 97. *agere hendes Sag*, forsvare hende.
 S. 98. *Rug-Simle*, Elle Rugbrød.
 S. 99. *menagerlige, sparsommelige*. – *Compagnie*, Sejskab. – *Taare-Persen*, Opbyggelsesbog af Præsten J. R. Rachlov: »Denne lille Bog, kaldet Taare-Perse, indeholder adskillige gudelige Sange«, 1684, oftere optrykt. – *om mit Navn det er, saa sandt jeg hedder* –.
 S. 100. *ex circulatione . . . si*, af Blodets Kredsløb, af det større eller det mindre; denne Fejl ligger i Blodet, ikke i Sjælen, f. Eks. hvis – , – *Kløster-Latin*, egl. Munkelatin, derfor ofte brugt i Betydningen daarligt Latin.
 S. 101. *Direction*, Styrelse.
 S. 102. *den sterke Mand*, en kendt tysk Artist, der i 1722 havde givet Forestillinger i København. – *Chilian og Hans Wurst*, Betegnelser for Harlekin.
 S. 103. *af hvis Tale end Steene maa bevæges*, d.v.s. endog Stene. – *beegnet*, behandlet.
 S. 104. *Estime*, fr. Agtelse.
 S. 105. *Ikke uden han er saa lærd*, d.v.s. med mindre etc. – *forskrammered*, forelsket. – *paa det tredje Sted*, hos Trediemand, ude. – *Lædiker*, smaa Næsker eller smaa Rum i en Kiste.
 S. 106. *Portechaise*, fr. Bærestol. – *Raisonnemens*, fr. raisonnements, Indvendinger, Snak.
 S. 111. *Accise*, Bytold. – *raisonnable*, rundhaandet. – *generoux*, fr. gæstfri, flot. – *Hilsen, Helsen, Helbred*. – *Han som dræber Folk med Sang-Klokkerne*, skulde aldrig bede Livet af nogen af mine Børn. Klokkeren ved Helliggejst, der faar Betaling for ved Begravelser at spille paa det utaalclige Klokkespil, skal ikke opsende Bonner om mine Børns Død.
 S. 112. *prefererer, fortaækker*. – *importunerer mig*, besværet mig. – *pardieu*, fr. par Dieu, ved Gud. – *syver*, platysk, svarende til ty, sauber, ren, ublandet. – *Abesteen . . . Bil*, kendte datidige Vinhandlere i København. – *de 3 Romere*, egentlig Rhinskvin-pokaler, et Værtshus paa Købmagergade.
 S. 113. *Suppe, her Sauce*. – *Overgaar, Forgaars*. – *jeg har bundet en af mine gode Venner, som skal løse sig i Morgen*. Jeg har sendt ham et Bindebrev, d.v.s. et Brev med en Gaade. Hvis

DEN VÆGELSINDEDE

- han ikke gætter den, skal han give et Gilde. Han har efter Sadvanen faaet Bindebrevet paa sin Navnedag. Dagen der efter Almanakken et viet den Helgen, hvis Navn Modtageren bærer. – *ærlig*, fin, fornem.
- S. 114. *et Bon mot*, fr. Vittighed, slagfærdig Bemærkning. – *saar hærceler!*, som han tager paa Vejl – *spøger*, er fra Forstanden. – *pæene*, knibske.
- S. 115. *recommenderer*, anbefale. – *føre mig an*, vise mig Vej. – *embraserede*, omfavnede, kyssede. – *Fixer mig ikke*, gør ikke Nar af mig.
- S. 116. *Holmens Klokke*, Uret paa Holmens Kirke.
- S. 118. *den Heltinde*, hvis Navn jeg bær, Lucretia, romersk Kvinde, der i sin Mandes Fraværelse blev skændet af Kong Tarquinius Superbus' Son, og som derefter dræbte sig selv.
- S. 119. *poleret*, kultiveret. – *Vellyst*, Luxus.
- S. 120. *anstukken*, smittet. – *12 Aandelige Betænkninger*, dansk Oversættelse (fra 1647 og ofte senere) af en tysk Opbyggelsesbog af Phil. Kegehus. – *Gingville*, en Slags L'homme.
- S. 121. *alamodiske*, nymodens. – *Huus Postill*. En Huspostil er en Opbyggelsesbog til Husandagt.
- S. 122. *Thais*, berømt Kurtisane, som Alexander den Store førte med sig paa sit Togt til Asien. – *Avantage*, fr. Fordel.
- S. 124. *aparte*, særskilt. – *Galand*, Kavalier, Ledsager. – *Kiød-Eder*, grove og kraftige Eder.
- S. 125. *mafai*, fr. min Tro.
- S. 126. *i et Hals Jern*, nemlig i Gabestokken. – *u-fasonlig*, wrindelig.
- S. 128. *Extremitet*, lat. Yderlighed.
- S. 129. *Astrea eller Amadis*, den første en fransk Hyrderoman fra det 17. Aarh., den anden en fransk Ridderroman fra Middelalderen. – *Expression*, Udtryk, Vending. – *Thomas Diaphorus*, Thomas Diafoirus, den latterlige unge Læge, der optræder som Frier i Molières Komædie Den indbildt Syge. – *Talanderes Politiske Stockfisk*. Talander er Pseudonym for den tyske Professor August Bohse, som 1696 havde udgivet en Haandbog med Brevmonstre. Han er derimod ikke Forfatter til Den politiske Stockfisk, om hvilken ovenfor S. 84-85.
- S. 130. *Kaillerie*, fr. Spot, antagelig med Hentydning til Lucretias leilfærdige Behandling af gudelige Skrifter. – *Recommendation*, Anbefaling. – *Artighed*, Spøg, lystigt Indfald. – *med en Paptir-Kræve om Halsen*, som en Hælekinfigur.
- S. 151. *Slyngel*, uduelig Person, Nar.
- S. 155. *altid staaet Karl forend nu*, staaet sig som en Karl (imod Kærlighed) hidtil; vist sig som et Mandfolk indtil nu. – *Fripøstighed*, Frimodighed. – *Syngestykke*, Sangnummer. – *Etol de Gambe*, Viola da Gamba, et Musikinstrument med 6 strenge.